

Datum
2022-05-02Vår referens/våra referenser
Victor Bernhardtz

Unionens yttrande över genomförande av det nya blåkortsdirektivet, Ds 2023:6

Sammanfattning

Ett EU-blåkort är ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning. Villkoren för att beviljas EU-blåkort regleras i ett särskilt kapitel i utlänningslagen. Ds 2023:6 lämnar förslag på genomförandet av det nya blåkortsdirektivet¹, som ersätter det ursprungliga direktivet från 2009.²

Unionen tillstyrker flertalet förslag på författningsändringar som departementsskrivelsen lägger fram. Unionen avstyrker departementsskrivelsens förslag om att behålla den befintliga lönetröskeln och föreslår i stället en sänkning av lönetröskeln. Unionen har synpunkter gällande förslaget om grunder för att återkalla eller neka förlängning av ett EU-blåkort vid arbetslöshet.

Övergripande kommentarer

Departementsskrivelsen föreslår att en anställning ska anses vara högkvalificerad om den förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av slutförda studier som motsvarar 180 högskolepoäng eller fem års yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med högre utbildning inom det yrke eller den bransch som anställningen avser. Vidare föreslås att en anställning ska anses vara högkvalificerad om den avser ett yrke som ingår i yrkesgrupp 131 eller huvudgrupp 25 i SSK 2012 och anställningen förutsätter att utlänningen har relevant och särskild kompetens för den i form av minst tre års yrkeserfarenhet på en nivå som är jämförbar med högre utbildning under de senaste sju åren räknat från ansökan.

Det nya blåkortsdirektivet omfattar nya kategorier av tredjelandsmedborgare som tidigare varit undantagna möjlighet att ansöka om EU-blåkort.³ Bland annat ska personer som har beviljats uppehållstillstånd som flykting eller alternativt

---

¹ EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2021/1883 av den 20 oktober 2021 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG.

² Det övergripande syftet med det nya blåkortsdirektivet är att öka EU:s möjligheter att effektivt och snabbt bemöta befintliga och nya behov av högkvalificerade tredjelandsmedborgare, kompensera för kompetensbrist, öka den ekonomiska invandringens bidrag till unionens konkurrenskraft och ekonomi samt hantera följderna av en åldrande befolkning.

³ EU-blåkort ska även kunna beviljas en utlänning som är familjemedlem till en EES-medborgare eller till en medborgare i Schweiz eller har ansökt om tillfälligt skydd i Sverige.

skyddsbehövande; personer som har ett ICT-tillstånd, samt säsongsarbetare kunna söka EU-blåkort. Unionen välkomnar möjligheten för fler att kunna få EU-blåkort. Behovet av högkvalificerad arbetskraft är större än utbudet på svensk arbetsmarknad och inget pekar mot att behovet kommer att minska. Det är snarare sannolikt att behovet kommer att öka. Det är positivt att ta tillvara möjligheten att personer som av olika anledningar redan befinner sig i landet kan ansöka om EU-blåkort.

Unionen är positiv till förslaget om att det ska krävas ett anställningsavtal och inte bara ett anställningserbjudande för att kunna beviljas ett EU-blåkort. Unionen ser positivt på att departementsskrivelsen avstår från att föreslå ett undantag från huvudregeln genom att för vissa grupper tillämpa en lägre lönetröskel, som motsvarar minst 80 procent av den fastställda lönetröskeln enligt huvudregeln, och delar departementsskrivelsen analys om att det skulle vara likt en arbetsmarknadsprövning. Unionen ser i allmänhet inte att arbetsmarknadsprövning för olika typer av arbetskraftsmigration till Sverige löser några problem. Samtidigt är arbetsmarknadsprövning svårt att genomföra med träffsäkerhet i praktiken, varför det vore särskilt kontraproduktivt att genomföra det i relation till EU-blåkort.

Unionen ser positivt på att departementsskrivelsen lämnar förslag som söker skydda den som ansöker om EU-blåkort från oseriösa arbetsgivare. Bland annat föreslås att ansökan ska avslås om arbetsgivaren inte har uppfyllt sina rättsliga skyldigheter beträffande social trygghet, beskattning, arbetstagares rättigheter eller arbetsvillkor. Utöver det föreslås att ansökan inte ska godkännas om arbetsgivarens verksamhet har inrättats för att underlätta inresa, att direktivets möjlighet att medge att en arbetsgivare ansöker om EU-blåkort för en utlänningsräkning inte utnyttjas, samt regleringar gällande anmälningsskyldighet för innehavaren av ett EU-blåkort. Sammanfattningsvis är det förslag som ytterligare skyddar individen och minskar hens beroendeställning gentemot arbetsgivaren, något som är centralt bland annat för att förebygga arbetslivskriminalitet.

Synpunkter på förslag

Lönetröskeln

Unionen ställer sig frågande gällande förslaget om lönenivå för den som ansöker om EU-blåkort. Departementsskrivelsen föreslår att nu gällande tröskel på 1,5 gånger medellönen på svensk arbetsmarknad behålls. 2022 motsvarande det 55 650 kronor.

Det är en lön som ligger strax över medellönen för kvinnor med forskarutbildning i Sverige, och en bra bit över medellönen för yrkesgrupper som mjukvaru- och systemutvecklare (47 000), systemanalytiker och IT-arkitekter (49 000) samt civilingenjörer inom elektroteknik (47 600). Med andra ord är det en lönenivå som verkar kontraproduktivt mot syftet med EU-blåkort, att möjliggöra för högkvalificerad arbetskraft från tredje land att etablera sig i Sverige.

Lönetröskeln är i dag sannolikt en starkt bidragande orsak till att antalet ansökningar om EU-blåkort i Sverige är mycket lågt, 119 under hela 2022. Det kan

jämföras med Tyskland, som enligt departementsskrivelsen utfärdade nästan 29 000 EU-blåkort 2019 (motsvarande siffra för Sverige var 40 utfärdade EU-blåkort).

Blåkortdirektivets krav är en lönetröskel som motsvarar 1 gång medellönen som lägst och 1,6 gånger medellönen som högst. Det är med andra ord möjligt att uppfylla direktivet med en lägre lönetröskel än vad som är fallet i Sverige i dag, en tröskel som genomförandedirektivet alltså vill behålla.

Unionen förordar att en lägre lönetröskel övervägs. Med en lägre tröskel har eftertraktade tjänstemannagrupper med motsvarande 180 högskolepoäng i utbildningsnivå, eller likvärdig arbetslivserfarenhet, en rimlig chans att beviljas EU-blåkort i Sverige. Unionen bedömer att det skulle bidra till att öka antalet utfärdade EU-blåkort, vilket vore positivt för svensk arbetsmarknad.

Återkallande vid arbetslöshet

Gällande grunder för att återkalla eller neka förlängning av ett EU-blåkort föreslår departementsskrivelsen att ett EU-blåkort ska kunna återkallas om utlänningen har varit arbetslös i tre månader om utlänningen har haft EU-blåkort i mindre än två år, annars sex månader. En arbetslöshetsperiod för en högkvalificerad arbetstagare om tre månader kan inte sägas vara särskilt lång. Hänsyn bör tas till att det är av vikt för svensk arbetsmarknad att kompetensmatchningen optimeras. Utöver det ska det påpekas att rekryteringsprocesser för yrken med höga utbildningskrav kan pågå över relativt lång tid.

Blåkortsdirektivets krav är att EU-blåkort inte får återkallas och dess förlängning inte vägras om EU-blåkortsinnehavaren är arbetslös, utom om EU-blåkortsinnehavaren sammanlagt har varit arbetslös i mer än tre månader och har haft EU-blåkort i mindre än två år eller om EU-blåkortsinnehavaren sammanlagt har varit arbetslös i mer än sex månader och har haft ett EU-blåkort i minst två år.

Medlemsstaterna får dock tillåta längre perioder av arbetslöshet innan de återkallar eller inte förlänger EU-blåkortet. Unionen förordar att EU-blåkort får återkallas om utlänningen har varit arbetslös i sex månader. Unionen har samma uppfattning när det gäller tidsfrist vid återkallelse även för arbetstillstånd för arbetskraftsinvandrare från tredje land och ser inga hinder för att samma sak skulle gälla för personer med EU-blåkort.

Martin Linder, Förbundsordförande, Unionen